

ANTALYA MÜZESİ MODERN MİMARLIK MİRASI OLARAK KORUNMALIDIR

Antalya Arkeoloji Müzesi, 1964 yılında düzenlenen yarışmada birinciliği kazanan Doğan Tekeli, Sami Sisa ve Metin Hepgüler tarafından tasarlanmıştır ve Türkiye’de yarışmayla elde edilen ilk müze yapısıdır. Parçalı kütle kurgusu, modüler planlaması, iç ve dış mekânlar arasındaki geçirgenlik ve yalın tasarım diliyle, 20. yüzyıl ortası mimarlık anlayışının dikkate değer bir ürünü olan yapı, modern mimarlığın yerel bağlamla bütünleşme çabasını örneklemektedir. 1988 yılında "Avrupa Konseyi Yılın Müzesi Özel Ödülü"nü de kazanmış olan Antalya Arkeoloji Müzesi’nin tarihsel ve kentsel bağlamı içinde şekillenen mimari, toplumsal, kültürel ve estetik değerleri, yapıyı Türkiye modern mimarlık mirasının önemli bir örneği olarak öne çıkarmaktadır.

Antalya Arkeoloji Müzesi’nin 2020 yılında gerçekleştirildiği ifade edilen deprem performans analizlerinde riskli olarak belirlenmesi ve 2025 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerinin “güçlendirme yapılsa dahi müzenin ihtiyacı karşılamadığı” iddiasıyla mevcut yapının yıkılacağını ve yerine yeni bir müze yapısı tasarlandığını duyurması üzerine, müze binasının kültür varlığı olarak tescili için Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu’na başvurulmuştur. Ancak ilgili Koruma Bölge Kurulu tescil başvurusunu “yapının kültür varlığı niteliği göstermediği” gerekçesiyle reddetmiştir.

[1] Karara itiraz etmek üzere bu kez Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu’na başvuru yapılmıştır. Kültür varlığı niteliğindeki yapıların, güncel yapısal değerlendirme bilgisi ve deprem riski altında, yönetmeliklerinde tanımlanan yapısal güvenlik koşullarını sağlamaması oldukça doğaldır. Ancak bu durum, mimari mirasımızın ortadan kaldırılması için bir gerekçe olarak sunulamaz. Günümüz ileri hesaplama olanakları ve yapısal test yöntemleriyle yapıların taşıyıcı sistem analizlerinin hassas biçimde yapılabileceği ; malzeme teknolojisindeki gelişmelere bağlı olarak yapısal iyileştirme ve güçlendirme çalışmalarında minimum müdahale ile etkili, geriye döndürülebilir ve uygulanabilir çözümler sunulabildiği bir gerçektir. Modern mimarlık mirasımızın daha güvenli hale getirilmesi ve günümüz ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için özgünlük ve bütünlükleri zedelenmeden akılcı yapısal çözümlerle uygun müdahale teknikleri sunulabilir.

Antalya Arkeoloji Müzesi, kurul kararında belirtilenin aksine, ödüllü bir yapı olarak sahip olduğu mimari değerinin yanı sıra kent ve müzecilik tarihi ile de ilişkilenen sosyo-kültürel özellikleriyle toplumsal hafıza değerine sahiptir. Yapının kültür varlığı niteliğini oluşturan özgün değerlerinin korunarak yaşatılması adına, güncel yönetmeliklere uygun şekilde güçlendirilmesi ve özgün mimari nitelikleri esas alınarak restorasyonu mümkündür.

Koruma alanında faaliyet gösteren, farklı disiplinlerdeki uzmanları ve bilimsel komiteleri ile bu metni hazırlayan kurum ve derneklerin, Antalya Arkeoloji Müzesi’nin korunması için çalışmalara destek olabileceğini; yapının strüktürel analizleri gerçekleştirilerek koruma ilkelerine uygun yapısal iyileştirme ve güçlendirme önerilerini geliştirebileceğini ve yapının yıkılmadan korunabilmesi için kamu kurum ve kuruluşlarına katkı sunmaktan memnuniyet duyacağını saygılarımızla bilginize sunarız.

[1] Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu 10.04.2025 tarih ve 19534 sayılı karar.